

SFDR duurzaamheidsinformatie

Versie 2.0

Inhoudsopgave

(a)	Samenvatting	3	>
(b)	Geen duurzame beleggingsdoelstelling	4	>
(c)	Ecologische- en/of sociale kenmerken van de beleggingsfondsen	5	>
(d)	Beleggingsstrategie	6	>
(e)	Aandeel beleggingen	7	>
(f)	Monitoring van ecologische of sociale kenmerken	7	>
(g)	Methodologieën voor ecologische of sociale kenmerken	8	>
(h)	Databronnen en -verwerking	10	>
(I)	Methodologische en databeperkingen	11	>
(J)	Due Diligence	12	>
(K)	Engagementbeleid	12	>
(H)	Aangewezen referentiebenchmark	12	>

(a) Samenvatting

De pensioenregeling van Stichting PME Pensioenfonds (hierna: PME) promoot ecologische en sociale kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling. Wel heeft de pensioenregeling van PME een commitment van 10% naar duurzame beleggingen. PME promoot ecologische en sociale kenmerken door i) de portefeuilleconstructie, bestaande uit het uitsluiten van bepaalde landen, sectoren of individuele bedrijven en het meewegen van ESG-criteria in beleggingsbeslissingen (ESG-integratie); (ii) als eigenaar van de beleggingen invloed uit te oefenen op de entiteiten waarin is belegd door middels van actief aandeelhouderschap; (iii) positieve impact te realiseren op ecologische en sociale thema's middels impact investeringen; en (iv) bij te dragen aan het beperken van de opwarming van de aarde tot maximaal 1,5 graden. Op doorlopende basis worden deze ecologische en sociale kenmerken meegewogen en gemonitord bij de selectie van beleggingen.

In de beleggingsstrategie van PME staat het belang van een goed rendement centraal naast het maatschappelijke belang voor de deelnemers en pensioengerechtigden. PME belegt een steeds groter deel van het vermogen voor de lange termijn door voor bedrijven te kiezen die nu en in de toekomst een waardevolle en verantwoorde bijdrage leveren aan de economie en maatschappij. Als kapitaalverschaffer ziet PME het als een taak om voor een goed pensioen te zorgen en tegelijkertijd bij te dragen aan welvaart en welzijn. Het voeren van engagement is een van de instrumenten die wordt ingezet om deze beleggingsstrategie te bewerkstelligen.

Voor de promotie van ecologische en sociale kenmerken wordt een verscheidenheid aan data en methodes gebruikt. Ondanks de beperkingen van beschikbare data en methodes, probeert PME de gebruikte data en methodes zo goed mogelijk aan te laten sluiten bij de ecologische en sociale doelstellingen van de strategie.

(b) Geen duurzame beleggingsdoelstelling

Dit financiële product (de pensioenregeling) promoot ecologische of sociale kenmerken, maar heeft geen duurzame beleggingsdoelstelling.

Wel heeft de pensioenregeling van PME een commitment van 10% naar duurzame beleggingen. Bij deze beleggingen wordt rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren zoals opgenomen in Bijlage 1 van de SFDR gedelegeerde handeling. Deze Bijlage specificeert wat de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren zijn aan de hand van 18 verplichte indicatoren. De meeste van deze indicatoren zijn van toepassing op ondernemingen (14). Daarnaast zijn er twee indicatoren gespecificeerd voor beleggingen in staatsobligaties, en twee indicatoren gespecificeerd voor beleggingen in vastgoed. Aanvullend heeft PME vier indicatoren geselecteerd die van toepassing zijn op ondernemingen.¹ Hoe de duurzame beleggingen van de pensioenregeling rekening houden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren verschilt per beleggingscategorie:

- **Beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties:** De 14 verplichte en 4 aanvullende indicatoren die van toepassing zijn op bedrijven variëren van ecologische indicatoren zoals de CO₂- uitstoot van ondernemingen waarin is belegd, tot sociale indicatoren zoals de loonkloof tussen man en vrouw bij ondernemingen waarin is belegd. Al deze indicatoren worden (direct of indirect) onderliggend meegenomen in de MSCI IVA ESG screening en de aanvullende screening van PME voor het grootste deel van de aandelenportefeuille met drempelwaarden die zich richten op specifieke thema's die PME heeft geprioriteerd, zoals de energietransitie, mensen- en arbeidsrechten en biodiversiteit. PME belegt alleen in ondernemingen die op voornoemde criteria een score hebben die boven de door PME gehanteerde ondergrens uitkomt.
- **Private equity:** Voor de 14 verplichte en 4 aanvullende indicatoren die van toepassing zijn op ondernemingen, is er voor beleggingen in private equity slechts beperkt data via een dataprovider beschikbaar. Er is een uitvraag gedaan bij de private equity vermogensbeheerders naar de indicatoren voor ongunstige effecten. De resultaten van deze uitvraag laten zien dat er momenteel weinig tot geen relevante data beschikbaar is. Indirect worden de belangrijkste ongunstige effecten meegenomen doordat er een strikte ESG-toets plaatsvindt bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders voor de private equity beleggingen die onderdeel zijn van de pensioenregeling van PME. Deze vermogensbeheerders wordt gevraagd een verantwoord beleggen beleid te hebben en hierover te rapporteren.
- **Staatsobligatieportefeuille:** De twee verplichte indicatoren voor staatsobligaties, namelijk de broeikasgasemissies van landen waarin is belegd en het aantal landen waarin is belegd waar schending van sociale rechten plaatsvindt, worden onderliggend meegenomen in de ecologische en sociale indices die worden gebruikt voor het ESG Landenraamwerk (namelijk de Notre Dame – Global Adaptation Initiative (ND-GAIN) index, Climate Change Performance Index (CCPI), Democracy Index, Corruption Perception index, en de Human Development Index (HDI)). PME vindt het namelijk belangrijk dat de overheden waaraan geld wordt uitgeleend zich verantwoord ontwikkelen. Om te beoordelen of dat zo is, worden landen beoordeeld aan de hand van bovengenoemde indices, waarbij geldt dat overheden boven een bepaalde ondergrens moeten uitkomen om in de portefeuille te komen.
- **Vastgoed en hypotheek:** Een van de verplichte indicatoren voor vastgoedgerelateerde beleggingen gaat over vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen. In dit type vastgoed belegt PME niet, waardoor deze indicator niet van toepassing is. De andere verplichte indicator voor vastgoedgerelateerde beleggingen gaat over de blootstelling aan energie-inefficiënt vastgoed. PME houdt rekening met de belangrijkste ongunstige

¹ Meer informatie over de verplichte en aanvullende indicatoren is te vinden in de verklaring ongunstige effecten die op de [website](#) van PME (rubriek 'Duurzaamheidsinformatie') is gepubliceerd.

effecten door alleen beleggingen in vastgoed- en hypotheekportefeuilles als duurzaam te classificeren die voor een groot percentage bestaan uit objecten met een EPC label van C over hoger. Daarnaast zijn nieuwe fondsmanagers van vastgoed in Nederland, Europa en de VS verplicht deel te nemen aan de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB).²

- **Bosbouw:** De portefeuille dient duurzaam beheerd te worden conform algemeen geaccepteerde keurmerken waaronder die van het Forest Stewardship Council (FSC), het Programme for the Endorsement of Forest Certification (PEFC) of vergelijkbare certificerende instanties. PME neemt indirect de belangrijkste ongunstige effecten mee doordat er een strikte ESG-toets plaatsvindt bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders voor de beleggingen in bosbouw. Van de vermogensbeheerders wordt gevraagd een verantwoord beleggen beleid te hebben en hierover te rapporteren.
- **Infrastructuur:** PME neemt indirect de belangrijkste ongunstige effecten mee doordat er een strikte ESG-toets plaatsvindt bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders voor de beleggingen in infrastructuur. Van de vermogensbeheerders wordt gevraagd een verantwoord beleggen beleid te hebben en hierover te rapporteren.

Ook zijn de duurzame beleggingen in lijn met de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UNGP's). Voor alle nieuwe contracten die worden afgesloten, geldt dat de geselecteerde vermogensbeheerders zich committeren aan de OESO-richtlijnen en/of UNGP's. Daarnaast is een aanvullende screening van toepassing voor beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties. Deze beleggingen worden getoetst aan de hand van een controversale screening op basis van meerdere MSCI datapunten. In deze screening wordt gekeken naar de OESO-richtlijnen en de UNGP's. Beleggingen in een onderneming worden alleen als duurzaam aangemerkt indien zij presteren boven de door PME gehanteerde ondergrens betreffende deze internationale standaarden.

(c) Ecologische- en/of sociale kenmerken van de beleggingsfondsen

PME belegt voor een goed pensioen. PME streeft ernaar dat zo verantwoord mogelijk te doen, zodat gepensioneerden hun pensioen ontvangen in een wereld die toekomstbestendig, rechtvaardig en leefbaar is. PME vindt het beperken van negatieve impact niet voldoende. PME probeert om met de beleggingen een positieve economische en maatschappelijke bijdrage te leveren. PME promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- 1 PME beperkt negatieve effecten van beleggingen door alleen te beleggen in bedrijven, vastgoed en landen die relatief goed presteren ten aanzien van ESG-factoren³. Om dit te waarborgen gebruikt PME twee instrumenten bij het maken van een beleggingsportefeuille, ook wel **portefeuilleconstructie** genoemd. Ten eerste sluit PME bepaalde landen, sectoren of individuele bedrijven uit op basis van het uitsluitingsbeleid. Daarnaast weegt PME ESG-criteria mee in zijn beleggingsbeslissingen. Dit wordt ESG-integratie genoemd.
- 2 PME promoot ontwikkeling van beleid van ondernemingen op ecologische en sociale thema's door, als eigenaar van de beleggingen, **invloed uit te oefenen** op de entiteiten waarin is belegd. Het

² De Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) is een onafhankelijke benchmark die vastgoedfondsen- en portefeuilles wereldwijd beoordeelt en vergelijkt op hun duurzaamheidsprestaties.

³ ESG-factoren zijn factoren die betrekking hebben op milieu, mens en maatschappij, en goed ondernemingsbestuur. Hierbij staat de E voor Environment (milieu), de S voor Social (mens en maatschappij) en de G voor Governance (goed ondernemingsbestuur).

gebruik maken van onze invloed als belegger wordt actief aandeelhouderschap genoemd. Dit omvat twee elementen: het voeren van een gesprek met ondernemingen (engagement) en het uitbrengen van stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. PME voert engagement over uiteenlopende onderwerpen, waaronder sociale en ecologische risico's.

- 3 PME beoogt positieve impact op ecologische en sociale thema's te realiseren middels **impact investeringen**, in de energietransitie, circulaire economie, innovatie in Nederland en Europa, betaalbare huisvesting en de gezondheidszorg.⁴ Deze positieve impact vertaalt zich in een **bijdrage aan de Sustainable Development Goals (SDG's)** van de Verenigde Naties.
- 4 PME wil negatieve impact op ecologische thema's verminderen door bij te dragen aan **het beperken van de opwarming van de aarde** tot maximaal 1,5-graden. Dit doet PME onder meer door producerende bedrijven van fossiele brandstoffen uit te sluiten.⁵ Dit sluit aan bij de doelen uit het Klimaatakkoord van Parijs en het commitment van de financiële sector aan het Nederlandse Klimaatakkoord.

De pensioenregeling als zodanig heeft geen referentiebenchmark zoals bedoeld in de SFDR.

Meer informatie over deze duurzame ambities is opgenomen in het [Beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen](#).

(d) Beleggingsstrategie

In het beleggingsbeleid van PME staat het belang van een goed rendement centraal naast het maatschappelijke belang voor de deelnemers en pensioengerechtigden. PME belegt een steeds groter deel van het vermogen voor de lange termijn door voor bedrijven te kiezen die nu en in de toekomst een waardevolle en verantwoorde bijdrage kunnen leveren aan de economie en maatschappij. Als kapitaalverschaffer ziet PME het als een taak om voor een goed pensioen te zorgen en tegelijkertijd bij te dragen aan welvaart en welzijn.

PME heeft in het [Beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen](#) per thema uitgebreid beschreven welke instrumenten het inzet om duurzame ambities te bereiken. Hierbij staan als overkoepelende thema's 'klimaatverandering en de energietransitie', 'biodiversiteit' en 'mensenrechten' centraal. De instrumenten betreffen 'uitsluitingen', 'ESG-integratie', 'impact investeringen' en 'actief aandeelhouderschap'. Daarnaast heeft PME [klimaatactieplannen](#). PME heeft zich gecommitteerd aan het Nederlandse Klimaatcommitment van de financiële sector. In lijn met wat in dit commitment wordt gevraagd, heeft PME klimaatdoelstellingen vastgelegd en actieplannen uitgewerkt. Hiermee laat PME zien hoe wordt bijgedragen aan het beperken van klimaatverandering en aan de financiering van de energietransitie.

Goede bestuurspraktijken

PME belegt alleen in bedrijven vanaf een minimale ondergrens op ESG-gebied. Om de ESG-prestatie van bedrijven te beoordelen, maakt PME onder andere gebruik van ESG-data van dataproviders. Belangrijke

⁴ PME definieert impactinvesteringen als investeringen waarbij de intentie om positieve, meetbare impact op het gebied van milieu- en sociale factoren te bewerkstelligen samengaat met een financieel rendement. Het betreft zowel oplossingen voor maatschappelijke problemen als het voorkomen daarvan. Deze definitie sluit aan bij de definitie die het Global Impact Investing Network (GIIN) hanteert. Dit is een wereldwijde organisatie die zich inzet voor het bevorderen van impactinvesteringen. De GIIN ondersteunt deze vorm van investeren door het bieden van kennis, hulpmiddelen en netwerkmogelijkheden aan investeerders wereldwijd.

⁵ De uitsluiting van producerende bedrijven van fossiele brandstoffen wordt gedaan op basis van sectorclassificaties van de benchmarkproviders.

ESG factoren die onderdeel zijn van de analyse, zijn: samenstelling van het bestuur, beloningsbeleid, eigendomsstructuur, verslaggeving, ethiek en fraude, concurrentievervalsing, corruptie, instabiliteit van het financieel systeem en belastingtransparantie.

Ook spreekt PME, gebruikmakend van zijn aandeelhoudersrechten, ondernemingen aan op hun verantwoordelijkheid voor langetermijnwaardecreatie voor alle stakeholders. Zo draagt PME bij aan goed ondernemerschap en goed ondernemingsbestuur.

Tot slot voert PME een dialoog met ondernemingen als er zorgen zijn over een controverser of over de strategie van de onderneming. Als de dialoog niet leidt tot voldoende verbetering, of als een onderneming niet in gesprek wil, kan PME besluiten om te desinvesteren. In dat geval komt de onderneming op de uitsluitingslijst.

(e) Aandeel beleggingen

PME belegt de pensioenpremies in beursgenoteerde aandelen, staats- en bedrijfsobligaties, vastgoed en alternatieve beleggingen, zoals private equity, hypotheek, bosbouw en infrastructuur. De meeste beleggingen van de pensioenregeling van PME dragen bij aan de ecologische – of sociale kenmerken van de pensioenregeling (#1). Een deel van deze beleggingen is gealloceerd naar duurzame beleggingen (#1A). Om het risicoprofiel van de pensioenregeling te beheersen of om de beleggingsportefeuille op een efficiënte manier te beheren worden financiële instrumenten ingezet die geen ecologische en sociale kenmerken promoten. Hierbij kan worden gedacht aan financiële instrumenten zoals cash en derivaten. Deze instrumenten zijn opgenomen in de categorie “Overige” (#2).

(f) Monitoring van ecologische- of sociale kenmerken

PME gebruikt een aantal duurzaamheidsindicatoren om te meten of PME slaagt in zijn ambities. Doorlopend wordt rekening gehouden met deze onderwerpen bij de selectie en het beheer van de beleggingen in de portefeuille:

- Voor de beleggingen in beursgenoteerde aandelen en bedrijfsobligaties wordt gebruik gemaakt van een maatwerk ESG benchmark waarin ondernemingen die op de uitsluitingslijst staan, ondernemingen die niet voldoen aan de minimale drempelwaarden op ESG indicatoren, en ondernemingen in (sub)sectoren met een hoge CO₂-uitstoot, tenminste ten tijde van de jaarlijkse herijking, worden uitgesloten. De beursgenoteerde aandelen portefeuilles beleggen niet in aandelen die geen onderdeel

zijn van de maatwerk benchmark. Voor de bedrijfsobligatie portefeuilles kan er beperkt belegd worden in ondernemingen die geen MSCI ESG score hebben en die dus niet onderdeel zijn van deze maatwerk benchmark. Wel moeten ook deze ondernemingen voldoen aan minimale ESG-eisen vergelijkbaar met de MSCI ESG eisen die gesteld worden. De maatwerk ESG benchmark wordt ex-post op dagbasis gemonitord wat ervoor zorgt dat er doorlopend niet belegd wordt in ondernemingen die niet goed presteren op ESG gebied.

- PME voert een betrokkenheidsbeleid. Dit betekent onder meer dat doorlopend engagement wordt gevoerd met een aantal ondernemingen en dat nieuwe ondernemingen worden geïdentificeerd om engagement mee te voeren. De voortgang van engagement wordt bijgehouden in een dashboard. Indien binnen een vooraf vastgestelde termijn (dit verschilt per programma) met engagement geen voortgang wordt geboekt, kan PME verdere stappen zetten. Bijvoorbeeld door met een brief het belang van het onderwerp extra te benadrukken. Ook kan PME een aandeelhoudersresolutie indienen, of tegen de herbenoeming van verantwoordelijke bestuurders stemmen. Als al deze stappen niets opleveren, binnen een vooraf vastgestelde termijn (deze verschilt per programma), kan PME uitsluiting overwegen (engagement-led divestment). In dat geval komt de onderneming op de uitsluitingslijst.
- Voor de beleggingen in staatsobligaties wordt gebruik gemaakt van een maatwerk ESG benchmark waarin overheden die laag scoren op ecologische en sociale onderwerpen, tenminste ten tijde van de jaarlijkse herijking, worden uitgesloten. Deze portefeuilles beleggen niet in staatsobligaties van landen die geen onderdeel zijn van de maatwerk ESG benchmark. Dit wordt ex-post op dagbasis gemonitord wat ervoor zorgt dat er doorlopend niet belegd wordt in overheden die niet goed presteren op ESG gebied.
- De CO²-uitstoot voor de aandelen- en bedrijfsobligaties portefeuilles wordt op jaarlijkse basis gemeten en gepubliceerd in het jaarverslag. Het jaarverslag wordt gecontroleerd door de accountant.
- Het percentage dat bijdraagt aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (de Sustainable Development Goals, afgekort SDG's) wordt jaarlijks gemeten en gepubliceerd in het jaarverslag. Het jaarverslag wordt gecontroleerd door de accountant.
- Bij de selectie van impactinvesteringen wordt gekeken naar een aantal criteria omtrent de intentie en meetbaarheid van de impact, financieel rendement en zowel het vormen van oplossingen voor, als het voorkomen van maatschappelijke problemen. PME monitort doorlopend hoe de impactdoelstelling een plaats kan krijgen in de strategieën van beleggingscategorieën en asset allocatiebeslissingen. PME rapporteert in het jaarverslag hoeveel belegd is in impact investeringen, zowel in totaal als per thema. Het jaarverslag wordt gecontroleerd door de accountant.

(g) Methodologieën voor ecologische of sociale kenmerken

Voor de absolute randvoorwaarden is de uitsluitingslijst van toepassing. Deze uitsluitingen worden gedaan op basis van MSCI en Sustainalytics data:

- Uitsluitingen van ondernemingen die handelen in strijd met internationale wetgeving en/of verdragen en/of afkomstig zijn uit landen die VN en/of EU sancties opgelegd hebben gekregen.
- Uitsluitingen van ondernemingen in de (sub)sectoren foute wapens, wapens voor burgers, tabak, seksindustrie en pornografie, bont en producerende bedrijven van fossiele brandstoffen⁶⁷.

⁶ De uitsluiting van producerende bedrijven van fossiele brandstoffen wordt gedaan op basis van sectorclassificaties van de benchmarkproviders.

⁷ De genoemde uitsluitingen worden gedaan op basis van data van externe dataproviders. Voor de volledigheid van de uitsluitingen is PME afhankelijk van de volledigheid van de beschikbaar gestelde data.

Relatieve randvoorwaarden: Beursgenoteerde aandelen

PME hanteert een drempelwaarde op de MSCI ESG-score van bedrijven. Alleen bedrijven die boven deze drempelwaarde uitkomen, worden opgenomen in de portefeuille. Deze screening wordt aangevuld met aanvullende drempelwaarden op voor PME belangrijke ESG-thema's. Op dit moment wordt deze aanvullende screening alleen nog toegepast op de ontwikkelde landen aandelenportefeuille. Daarnaast worden ondernemingen met slechte klimaatscores in sectoren met een hoge CO₂-uitstoot uitgesloten. Ook dit wordt gedaan aan de hand van MSCI data. Voor de meer geconcentreerde aandelenportefeuille in ontwikkelde landen past PME naast een kwantitatieve toets ook een kwalitatieve toets toe op bedrijven. Ook geeft PME extra richtlijnen mee in de mandatering voor geprioriteerde ESG-thema's.

Relatieve randvoorwaarden: Bedrijfsobligaties

Net als in de aandelenportefeuilles, hanteert PME een drempelwaarde op de MSCI ESG-score van bedrijven. Alleen bedrijven die boven deze drempelwaarde uitkomen, worden opgenomen in de portefeuille. Ook worden ondernemingen uitgesloten die voor een bepaald percentage van hun inkomsten afhankelijk zijn van de energieopwekking uit kolen. Ook dit is op basis van MSCI data. Daarnaast worden in de beoordeling van de kredietwaardigheid van ondernemingen ESG-factoren meegewogen. Dit wordt onder andere gedaan op basis van ESG-analyses van kredietbeoordelaar Moody's en Green Bond exposure van Bloomberg.

Relatieve randvoorwaarden: Staatsobligaties

Voor de beleggingen in staatsobligaties past PME zijn eigen ESG landenraamwerk toe. Maatschappelijke aspecten worden getoetst aan de hand van verschillende indicatoren op bestuurlijke, ecologische en sociale aspecten. De Corruption Perception Index en de Democracy Index worden gebruikt om de mate van corruptie en democratie te meten. Voor de beoordeling van landen op ecologisch vlak wordt gebruik gemaakt van de Notre Dame Global Adaptation Initiative (ND-GAIN Index). Deze index meet de kwetsbaarheid (vulnerability) van een land voor klimaatverandering en de bereidheid en mogelijkheid (readiness) van een land om zich aan te passen aan klimaatverandering. De Climate Change Performance Index (CCPI) meet de inspanning die landen leveren om klimaatverandering tegen te gaan. De Human Development Index van de United Nations Development Programme wordt gebruikt om de menselijke ontwikkeling van de bevolking van landen te meten. Overheden moeten op deze indicatoren boven een gestelde ondergrens uitkomen om in de portefeuille te komen.

Relatieve randvoorwaarden: Illiquide beleggingsportefeuilles

Voor alle beleggingsportefeuilles van PME wordt een kwalitatieve beoordeling uitgevoerd op het verantwoord beleggen beleid van de vermogensbeheerders. Deze toets is uitgebreider voor de illiquide beleggingsportefeuilles (zoals vastgoed, private equity en infrastructuur) omdat deze portefeuilles niet zijn afgebakend aan de hand van een maatwerk ESG benchmark. Bij deze toets wordt gekeken naar de wijze van integratie van ESG kenmerken in investeringsbeslissingen gedurende de periode dat een vermogensbeheerder is aangesteld. Vermogensbeheerders worden alleen geselecteerd wanneer ESG-kenmerken een gekaderde plaats hebben in het investeringsproces en via rapportage inzicht wordt gegeven in de uitkomsten van dit proces.

(h) Databronnen en -verwerking

Gebruikte databronnen

PME gebruikt verschillende databronnen voor het verkrijgen van informatie over de ecologische- en sociale kenmerken. De ingezette databronnen verschillen per beleggingscategorie en verantwoord beleggen instrument dat wordt ingezet. De belangrijkste zijn:

Doeleinde		Belangrijkste databronnen
Instrumenten		
Uitsluitingen		Sustainalytics, MSCI, Urgewald
ESG-integratie	Screening	MSCI, EPRA, GRESB, Transparency International, Economist Intelligence, ND-GAIN, United Nations Development Programme, German Watch, Heritage Foundation, Wereldbank
	Beoordeling beleggingen	GRESB, South Pole Carbon, Bloomberg, Moody's, CDP
Engagement	Klimaat	CDP, Transition Pathway Initiative
	Biodiversiteit	MSCI, CDP
	Mensen- en arbeidsrechten	MSCI
	Bestuurspraktijken	MSCI
	Breed engagement	Sustainalytics, MSCI, Bloomberg, S&P Trucost, Boardex
Voting		ISS
Gerapporteerde metingen		
Carbon footprint		ISS, GRESB
SDI		MSCI
Scenario analysis		MSCI

Deze databronnen worden aangevuld met kwalitatieve beoordelingen, op basis van het dialoogprogramma.

Genomen maatregelen om datakwaliteit te waarborgen

Zoals hiervoor beschreven, wordt er gebruik gemaakt van een verscheidenheid aan data. Dit zorgt ervoor dat de duurzaamheidsbeoordeling van een belegging niet afhankelijk is van één bron en dat daar waar data bij de ene partij mist, dit aangevuld kan worden door een andere partij.

Bij de selectie van dataproviders wordt er per type data een 'Request for Proposal' uitgezet en vindt er op verschillende onderwerpen een beoordeling van de dataprovider plaats. Zo wordt de dataprovider getoetst op onder andere de stabiliteit van de organisatie, de organisatiestructuur en de omvang van de organisatie. Ook wordt een toets gedaan op de data zelf; hoe zijn de processen voor het verwerken van data ingeregeld, is er voldoende dekking, is de data passend bij de doelstellingen van de strategie, en wat voor methodiek wordt er gehanteerd. Wanneer een dataprovider voldoende scoort op elk van deze onderwerpen, vindt er nader onderzoek (due diligence) op de dataproviders plaats. Onderdeel hiervan is een bezoek ter plaatse en een 'know your relation' onderzoek.

Verwerking van data

Onze uitvoerder MN ontvangt en verzamelt data van verschillende bronnen zoals professionele dataproviders, academische onderzoeksinstituten en overheidsinstellingen. De data wordt op verschillende manieren verzameld. Dit kan variëren van het downloaden van een open-source Excel bestand tot een volledig geautomatiseerde datafeed.

Bij voorkeur wordt de data zo geautomatiseerd mogelijk verzameld. Automatisering verkleint de kans op menselijke fouten. Dit borgt consistentie en zorgt voor aansluiting bij processen.

Data die gebruikt wordt voor operationele processen wordt grotendeels opgeslagen en beheerd in een geïntegreerd investment management systeem. Binnen dit systeem wordt data gelinkt aan de relevante beleggingen en beschikbaar gesteld voor andere applicaties en gebruikers.

Data die gebruikt wordt voor onderzoeksdoeleinden wordt voornamelijk direct verkregen door analisten. Kwalitatief onderzoek wordt gecentraliseerd in een zogenaamd Smart Research platform. Binnen dit platform wordt onderzoek van researchproviders gecategoriseerd en beschikbaar gesteld voor analisten.

Onze uitvoerder MN is continu bezig de manier waarop data wordt binnengehaald en verwerkt te optimaliseren.

Aandeel van de gegevens dat wordt geschat

Hoewel voorkeur wordt gegeven aan gerapporteerde data, wordt missende informatie vaak aangevuld met geschatte data door dataproviders. Hoe hier precies mee wordt omgegaan is te vinden op de websites van de in bovenstaande tabel genoemde dataproviders. PME schat zelf geen datapunten.

(I) Methodologische en databeperkingen

Aan de hand van methodes en data probeert PME een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen van de invloed die Ecologische, Sociale en Governance onderwerpen hebben op de beleggingen, en de invloed die de beleggingen hebben op ESG-onderwerpen. Wel zijn er een aantal beperkingen bij het gebruik van ESG-data en de methodologie waarmee de data verwerkt wordt.

Het is belangrijk te vermelden dat het beeld dat data schetst een benadering is van de werkelijkheid. De werkelijke situatie is vaak complex, onderhevig aan subjectiviteit, en wordt niet altijd goed gerepresenteerd door data. Deze beperking uit zich onder andere in het verschil in ESG-scores die verschillende dataproviders bedrijven toewijzen.

In veel gevallen is de keuze voor data een keuze tussen verschillende voor- en nadelen. De methodologie van een bepaalde dataset kan naadloos aansluiten bij hetgeen PME in beeld wil brengen. Is de dekking echter laag, dan is het gebruik hiervan wellicht niet wenselijk. PME is zich bewust van deze afweging. Om de juiste keuze te maken, worden dergelijke afwegingen altijd gemaakt op basis van meerdere criteria, zoals beschikbaarheid van de data, actualiteit van de data, de consistentie van de methodologie van de data, en de consistentie met de ESG-aanpak van verschillende beleggingsstrategieën. Deze afwegingen worden duidelijk vastgelegd.

Een van de belangrijkste beperkingen van methodologie en data is het gebrek aan informatie-verstrekking van ondernemingen op het vlak van duurzaamheid. Dit probleem probeert PME onder andere te ondervangen door het selecteren van verschillende dataproviders. Daarnaast wordt de data van dataproviders, waar mogelijk en zinvol, aangevuld met kwalitatieve beoordelingen. Zo wordt bijvoorbeeld een bedrijf dat onderdeel is van het dialoogprogramma in eerste instantie beoordeeld op basis van beschikbare data, maar wordt het beeld dat de data schetst over een bedrijf aangevuld door in gesprek te gaan met dit bedrijf. PME is hoopvol dat dit probleem verder gemitigeerd wordt door de implementatie van de CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) door bedrijven.

(J) Due Diligence

Voor alle portefeuilles vindt er ESG due diligence plaats bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders. Vermogensbeheerders worden alleen geselecteerd wanneer zij ESG kenmerken meenemen in hun analyse. Deze analyse is uitgebreider voor beleggingen die actief beheerd worden. Concreet betekent dit in elk geval dat:

1. externe vermogensbeheerders een verantwoord beleggen beleid moeten hebben;
2. het verantwoord beleggen beleid aantoonbaar terugkomt in het investeringsproces;
3. vermogensbeheerders niet mogen beleggen in ondernemingen die zijn opgenomen in de uitsluitingslijst van PME; en
4. vermogensbeheerders rapporteren over de wijze van ESG-integratie in de portefeuille.

Deze aspecten worden zowel bij de selectie van vermogensbeheerders meegenomen, als bij de jaarlijkse controle van de vermogensbeheerders.

Voor de liquide portefeuilles (zoals beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties en staatsobligaties in opkomende markten) wordt gebruik gemaakt van een maatwerk ESG benchmark. Hiermee wordt geborgd dat elke belegging, tenminste ten tijde van de jaarlijkse herijking, minimaal voldoet aan de ecologische en sociale kenmerken die zijn opgenomen in deze maatwerk ESG benchmark. Dit wordt ex-post op dagbasis gemonitord wat ervoor zorgt dat er doorlopend niet belegd wordt in ondernemingen en staatsobligaties die niet goed presteren op ESG gebied.

(K) Engagementbeleid

Actief aandeelhouderschap

PME is een betrokken aandeelhouder. Dat betekent dat PME, gebruikmakend van zijn aandeelhoudersrechten, ondernemingen aanspreekt op hun verantwoordelijkheid voor langetermijnwaardecreatie voor alle stakeholders. Zo wil PME bijdragen aan goed ondernemerschap en goed ondernemingsbestuur. Dat doet PME op verschillende manieren. PME voert dialogen met ondernemingen, en stemt op aandeelhoudersvergaderingen van de ondernemingen waarin het aandelen houdt. Op die manier kan PME de belangen van zijn deelnemers en pensioengerechtigden direct bij de ondernemingen onder de aandacht brengen. Hoe hier precies invulling aan wordt gegeven staat beschreven in hoofdstuk 7 van PME's [Beleid Duurzaam en Verantwoord Beleggen](#).

Beheersprocedures controverses

Ondernemingen worden gescreend op controverses aan de hand van compliance met de UN Global Compact en de OESO richtlijnen. Op basis van deze controverses screening worden ondernemingen geselecteerd om engagement mee te voeren en, in het geval van een zeer ernstig incident, eventueel uitgesloten.

(H) Aangewezen referentiebenchmark

Om de beleggingsportefeuille van PME vorm te geven en om prestaties van de beleggingen te meten, worden verscheidene benchmarks gebruikt afhankelijk van de beleggingscategorie. Voor de liquide beleggingen geldt het streven om duurzaamheidskenmerken zoveel mogelijk in de benchmark te

implementeren, middels maatwerk ESG benchmarks. Op deze wijze is er sprake van een eenduidig ESG-beleid voor de liquide portefeuilles. Voor illiquide portefeuilles worden reguliere benchmarks gebruikt zonder duurzaamheidskenmerken. De pensioenregeling als zodanig heeft niet een referentiebenchmark zoals bedoeld in SFDR.

Versiebeheer

Versie	Datum	Paragraaf	Toelichting op aanpassingen
1.0	1 januari 2023	n.v.t.	Website informatie over de ecologische en sociale kenmerken van de pensioenregeling
1.1	1 september 2023	Gehele document	De inwerkingtreding van Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/363
2.0	31 januari 2025	Gehele document	Update n.a.v. wijzigingen in het Beleid duurzaam en verantwoord beleggen en de Leidraad van de AFM inzake duurzaamheidsclaims.

Heeft u nog vragen?

Mail of bel gerust. Wij helpen u graag:

PME pensioenfonds

 via het contactformulier op www.pmepensioen.nl/contact

 088 - 1947 001

 www.pmepensioen.nl

